

УДК 636.32.38.084

М. П. Закусілов
кандидат с.-г. наук, доцент
Білоцерківський державний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ НОВОЇ БІОТЕХНОЛОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ІНТЕНСИВНОГО ВИРОЩУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕМОУНТИХ ЯРОК ПОРОДИ ПРЕКОС

В статті опубліковано матеріали щодо можливості застосування у товарному м'ясо-вовновому вівчарстві нових інтенсивних методів вирощування та раннього використання ремонтних ярок породи прекос. Економічна ефективність від запровадження у виробництво цих нових методів на 39% вища за традиційну технологію, яка використовується в теперішній час у більшості господарств Лісостепу і Полісся України.

В умовах переходу сільськогосподарського виробництва на ринкову економіку і утворення фермерських господарств нового типу все більше буде загострюватися конкуренція між ними. Вівчарство в теперішній час є найбільш екстенсивною галуззю тваринництва. Повсемісно використовуються застарілі технології з низьким рівнем годівлі молодняку на протязі вирощування, в зв'язку з чим одержують низькі прирости живої маси, фізіологічне дозрівання тварин затримується, що призводить до переходу ярок в так звану стадію переярок. Це призводить до зменшення виходу ягнят і, як наслідок, до зменшення кількості продукції вівчарства в цілому.

В силу вище перелічених причин у більшості спеціалістів - тваринників склалося враження, що вівчарство завжди є збитковою галуззю тваринництва, що призвело, особливо в останній час, до різкого скорочення поголів'я овець і навіть до повного зникнення цієї галузі в зонах інтенсивного землеробства.

Одним із перспективних варіантів успішного рішення цієї задачі є розробка нових, науково-обгрунтованих біотехнологічних методів і прийомів годівлі, вирощування та використання молодняку овець скороспілих м'ясо-вовнових порід.

Матеріал і методика досліджень

Виробнича перевірка розроблених нових технологічних методів інтенсивного вирощування та раннього використання ремонтних ярок породи прекос, м'ясо-вовнового напрямку продуктивності проводилася в спеціалізованому господарстві "Придніпровське" Обухівського району Київської області.

Для цього на вівцефермі господарства було сформовано ремонтну групу молодняку в кількості 100 ярок. В якості тварин контрольної (базової) групи були ярки, яких утримували в умовах технології, традиційно складеної у господарстві за останні три роки. Для виробничої перевірки були відібрані ягнята з максимально можливою вирівняністю по живій масі, які народилися в кінці грудня та на початку січня.

Головний обліковий період починався з 2-х місячного віку ягнят: виробничий цикл з 1 березня 1998 р. до 30 березня 1999 р. з наступними основними технологічними елементами: раннє відлучення ягнят у 2-х місячному віці, згодовування стартерних кормосумішок до 4-х місячного віку і фінішних до 8 місяців, раннє осіменіння ярок у 9-ти місячному віці, одержання приплоду та літня стрижка дослідних тварин.

Контрольну групу тварин (базового варіанту) вирощували згідно традиційній технології: до 4-х місяців ягнят утримували під матками, далі тварин відлучали і годували раціонами на основі грубих, соковитих та концентрованих кормів згідно з нормативами ВІТа, 1985 [1]. Ярок осіменяли у віці 18 місяців, а також проводили літню стрижку тварин.

При проведенні досліджень враховували наступні показники:

1. Тривалість вирощування (днів, місяців);
2. Витрати корму (на основі середньодобових раціонів), вартість затрачених кормів;
3. Жива вага, середньодобові прирости в періоди вирощування, валовий приріст;
4. Настриг вовни, вихід митого волокна;
5. Плодовитість (% виходу ягнят), збереженість ягнят;
6. Витрати праці і матеріальних ресурсів на вирощування та догляд за тваринами.

По завершенню виробничої перевірки враховували фактичний економічний ефект. Розрахунки проводилися на 100 голів ремонтних ярок та по різниці прибутку в новому і базовому варіанті. Прибуток визначали як різницю між вартістю валової продукції і її собівартістю, а економічний ефект по формулі [2]:

$$E = [(C_n - C_n) - (C_b - C_b)] \times A_n \quad (1)$$

де- E - річний економічний ефект, грн

C_n- вартість 1 ц валової продукції в закупівельних цінах в новому варіанті, грн.

C_b- вартість 1 ц валової продукції в закупівельних цінах в базовому варіанті, грн

C_n- собівартість 1 ц виробленої продукції в новому варіанті, грн

C_b- собівартість 1 ц виробленої продукції в базовому варіанті, грн

A_n-об'єм валової продукції.

Одержані в процесі виробничої перевірки дані також біометрично оброблялися згідно методичних рекомендацій [3].

Результати досліджень

Динаміка зміни живої маси тварин, починаючи від постановки на дослід і до першого окоту маток (в новому варіанті) наведені в табл.1.

Таблиця 1

Динаміка зміни живої маси ремонтних ярок в залежності від різних біотехнологічних прийомів вирощування

Вік (місяці)	Базовий варіант технології вирощування (жива маса, кг)	Новий варіант технології вирощування (жива маса, кг)
3 доби	3,52	3,50
1	8,4	8,8
2	14,1	14,9
3	17,1	19,2
4	18,9	23,1
5	21,2	26,5
6	23,2	31,2
7	27,1	34,7
8	32,3	39,9
9	34,5	43,5
10	35,9	45,2
11	37,9	46,1
12	39,9	46,9
13	42,1	48,2
13,5	44,0	50,5

Із даних таблиці видно, що вже у 2-місячному віці (за рахунок стартерної кормосумішки) відмічалася різниця в живій масі ягнят дослідного та контрольного варіантів. Так, жива маса у ярок дослідної групи складала 14,9 кг, а у контрольних -14,1, що на 0,8 кг (або на 5,3% більше). Після згодовування стартової кормосумішки з оптимальним рівнем кормових інгредієнтів яркам дослідного варіанту (вік 2-4 місяці) ця різниця стає більш суттєвою і складає вже 4,2 кг або 18,2%. В період з 4 до 8 місяців, при згодовуванні яркам фінішних кормосумішок, інтенсивність середньодобових приростів не зменшувалася і складала 138 г за добу. У ярок контрольного (базового варіанту), яких вирощували традиційним методом, середньодобові прирости знижувалися до 110 г.

Таким чином, розроблений новий варіант біотехнології вирощування ремонтних ярок забезпечує достатню інтенсивність росту на всьому протязі вирощування. В 9-місячному віці вони мають масу тіла не менше 44кг, що складає 75-80% ваги дорослих маток. Дані по окоту раннезапліднених ярок (у 9-місячному віці) показали, що від них було одержано 75 ягнят (38 ярочок і 37 баранців), тоді як тварин базового варіанту продовжували вирощувати, а осіменіння їх було проведено лише у віці 18 місяців.

Дані по вовновій продуктивності тварин, яких вирощували різними методами, наведені в табл.2.

Таблиця 2

**Вовнова продуктивність овець при літній стрижці в умовах різних технологій
(в середньому)**

Показники	Базовий варіант технології	Новий варіант технології
Настриг вовни, кг	4,10	5,00
Кількість митої вовни, кг	2,05	2,48
Вихід митої вовни, %	50,0	50,5
Довжина вовни, см	8,8	10,1

Настриг вовни одержаної від овець, яких вирощували інтенсивним методом, складав 5,0кг, що на 0,9кг або 18% більше, ніж у базовому варіанті. Процент виходу вовни був приблизно однаковим, довжина вовни закономірно була більшою у тварин дослідного варіанту (10,1 проти 8,8 см).

Розрахунки по економічній ефективності, в залежності від різних біотехнологічних прийомів вирощування та використання ремонтних ярок, представлені в табл.3.

Таблиця 3

**Економічна ефективність в залежності від різних біотехнологічних
прийомів вирощування ремонтних ярок**

Показники	Базовий варіант (контрольний)	Новий варіант (інтенсивна технологія)
Кількість ремонтних ярок, голів	100	100
Тривалість вирощування, міс.	13,5	13,5
Одержано продукції:		
одержано приросту живої маси, ц	40,5	47,0
настрижено вовни, ц	4,1	5,0
одержано ягнят, голів	-	75
Закупівельна ціна:		
1ц приросту, грн.	160-00	160-66
1ц вовни, грн.	171-00	171-00
1 голови, грн.	-	25-00
Грошова виручка:		
за приріст живої маси, грн.	6480-00	7520-00
за здану вовну, грн.	701-00	855-00
за приплід (в 2-х міс. віці), грн.	-	1875-00
Загальна грошова виручка, грн.	7181-00	10250-00
Витрати:		
вартість витрачених кормів, грн.	2580-00	3520-00
Загальновиробничі та загальногосподарські витрати, грн.	2020-00	2430-00
Всього витрат, грн.	4600-00	5950-00
Загальний чистий прибуток, грн.	2581-00	4300-00
Прибуток в розрахунку на 1 голову, грн.	25-81	43-00
Загальний чистий прибуток по відношенню до контролю, грн.	-	1719-00

Із таблиці видно, що чистий прибуток, одержаний при використанні інтенсивної технології вирощування ремонтних ярок, складав 4300 грн (в контролі - 2581 грн), що на 39 % більше базової – яка використовується в теперішній час у більшості господарств, де розводять овець тонкорунної м'ясо-вовнової породи прекос.

Висновки

Таким чином проведений аналіз одержаних матеріалів показав, що інтенсивне вирощування ремонтних ярок з використанням нових технологічних методів по відношенню до традиційних прийомів, надає можливості більш інтенсивного використання їх продуктивних і відтворювальних функцій.

За один і той же період, у розрахунку на 100 тварин, можна одержати додатковий приріст живої ваги (6,5 ц), вовни високого гатунку (0,9ц) та додатковий приплід (не менше 75 ягнят), що економічно дуже вигідно.

Широке впровадження розроблених нами нових технологічних методів інтенсивного вирощування та використання ремонтного молодняка овець породи прекос в зонах

інтенсивного землеробства України дозволить вівчарству стати більш рентабельним і конкурентоспроможним по відношенню до інших галузей тваринництва.

Література:

1. *Калашников А.П., Клейменов Н.И.* Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных. - М.: Агропромиздат, 1985. - С. 172 - 185.
2. Методические указания по апробации в условиях производства и расчет эффективности научно-исследовательских разработок в области кормления и физиологии с.-х. животных / ВАСХНИЛ (отд-ние животноводства). - М., 1984. - 38с.
3. *Плохинский Н.А.* Руководство по биометрии для зоотехников. - М.: Колос, 1969. - 256с.